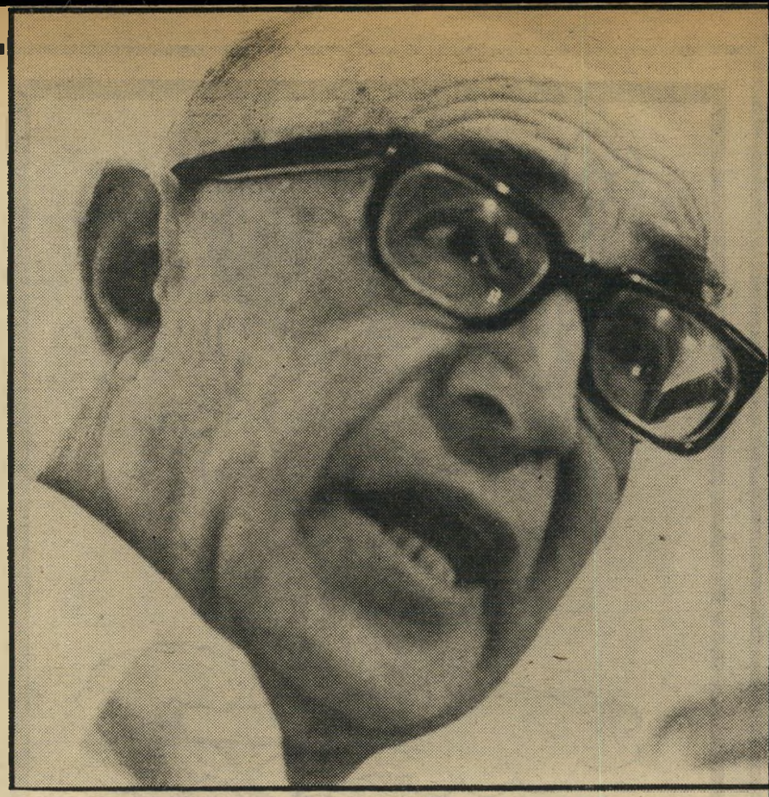

האוצר, יהושע רבינוביץ

של הברון רוטשילד היפנו את תשומת־לב הוועדה למתחולל בחברה לישראל, אשר גייסה הון ברחבי העולם בעזרת תשקיפים שאושרו על־ידי הוועדה האמריקאית.

מכך מקום, בשיחה בין הברון רבינוביץ מסר הברון גם על כך שהוועדה הניירות־ערך בארצות־הברית תחייב את ה„חברה לישראל" אז" לפרוס חזרה מכך מי שקנה מניות לפי התשקיף האמריקאי — את מניותיו, כמחיר הרכישה.

חיוב זה ייעשה מאחר שבעלי המניות לא קיבלו את כל המידע שהיה ברשות החברה אז, כגון תשלומי השוחד (לפי כתב־האישום נגד צור) עבור גיוס הכסף.

במיקרה כזה צפויה החברה לישראל ל־התמוטטות, שכן אין לה האמצעים לפדות חזרה את המניות, והיא תיאלץ לחסל את רכושה או למצוא גורם שירכוש כמה עשרות מיליוני דולר מניות במחירן הנקוב. דבר דומה עשתה הוועדה באמריקה לקוני מניות רסקו, לאחר שנודע כי מאזני החב־רה לישראל לא שיקפו את האמת.

צעד זה של האמריקאים יביא לחיסול החברה, וזו תהיה מהלומה ניצחת לכל השקעה נוספת בישראל. נראה כי הברון רוטשילד, שסבו עזר בהקמת המדינה, עתיד להיות מהורסיה.

עבירות פליליות

מה מניע את הברון? בראש־וברא־שונה רצון ילדותי לנקום במי שהעז ללכלך את שמו. יש לזכור כי בשנים האחרונות עשה הברון עסקים משותפים ל־רוב עם מיכאל צור ורוזנבאום, בחלק ניכר של עסקים אלה הרוויח יפה מאד. הברון גם שותף לעסקים עם הקבוצה ה־גרמנית, קבוצת ריגר, שראשיה הם הרוסט ראהה, יוסף דומברגר ושימחה צדרבאום. הוא שותף עימם בפרוייקט־בנייה גדול במונטה־קרלו.

הברון חישש כי אם יציחו ה־גרמנים להשתלט על החברה שבה הוא שולט כיום, בתפקידו כיושב־ראש מועצת־המנהלים ובעזרת נא־מני המנכ"ל ישראל גיבעד, הם יני־חו את העבירות שעשה הוא בחב־רה.

עבירה מיספר אחת: הברון קנה מניות בחברה לישראל לפי התשקיף משנת 1972. הוא חתם על רכישה בספטמבר 1972, ולפי התשקיף היה עליו ועל שאר הרוכשים לשלם 25% במזומן ואת היתר בשלושה תשלומים שווים תוך תישעה חודשים.

בפועל שילם הברון במזומן רק 10%, ואת היתר השלים רק באמצע שנת 1974. על העובדה כי עד אמצע 1974 לא היו לברון מניות בשווי המוצהר, 4 מיליון דולר, לא דווח — לא בתשקיפים הבאים ולא במאזני החברה.

הברון לא היה סתם משקיע (החברה שלו, שקנתה מניות קרויה ישרופ), אלא יושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה.

אי־הדיווח שלו, והעמדת־הפ־נים כאילו יש לו מניות ב־4 מיל־יון דולר כאשר בפועל עדיין לא שילם עבורן, היא הונאה חמורה ביותר לא רק לפי החוקים האמרי־קאיים, אלא גם לפי חוק־ניירות־הערך הישראלי!

עבירה חמורה אחרת של הברון על חוק־ניירות־הערך של ארצות־הברית וישראל, היא החזקה שעשה עם מיכאל צור, לפיו ישלם לצור 25 אלף דולר לשנה תמורת ייעוץ פיננסי של צור לחברות האחרות של הברון. חוזה כזה בין מנכ"ל החברה ליושב־הראש חייב להיות מדווח לבעלי־המניות, וגם אז ספק אם הוא חוקי. הת־קשרות זו יכולה להפליל את הברון גם בישראל וגם בארצות־הברית. ניתן לטעון כי בגלל חוזה זה לא דיווח צור לבעלי־המניות על אי־התשלום תמורת המניות, וניתן יהיה גם לטעון כי בגלל חוזה זה לא גבה צור כדרוש, מן החברות הפרטיות של הברון, שכר־דירה תמורת חדרי מישרד שהחברה לישראל השכירה להם!

שוחד או גניבה?

מייד אחרי הסתבכותו של רוזנבאום התברר לקבוצה הגרמנית כי אין לה למעשה, כל השפעה בחברה לישראל. למ־רות שיש לה כשני־שלישים מהון החברה, הרי בידיה רק 25% מזכויות ההצבעה. אולם למעשה, גם אחוז זה אינו בידיה, שכן מועצת־המנהלים והוועדה המנהלת מורכבות לא לפי ההשקעה במניות, אלא מסיבות לא־ענייניות. לכן, למשל, לקבוצה הגרמנית היה נציג אחד בלבד בוועדה המנהלת, מתוך 12, והיא לא ידעה כלל על עיסקות החברה.

נציגי החברה החלו בחודשים האחרונים במסע נמרץ לשינוי פני הדברים. הם טענו כי הברון רוטשילד, כיושב־ראש מועצת־המנהלים, אחראי לכל כמו מיכאל צור, ו־אין לקבל את טענתו כי צור רימה אותו. עובדה היא כי נציגו של הברון, מוקה לימון, חתם עם צור על חלק ניכר מן ההמחאות שהלכו ואזוצה. הם דרשו כינוס אסיפה כללית של בעלי־המניות, וכבר בחי־רה מחדש של מועצת־המנהלים, יושב־ראש מועצת־המנהלים, וכן הוספת מנהל כללי נוסף לחברה.

דרישות אלו הביאו את הברון לעמדת התגוננות, שכן בגרמנים תמכו עוד כמה בעלי־מניות כבדים, כמו שאול אייזנברג או אהרון רובינשטיין, מי שרכש מניות ב־שני מיליון דולר. הברון גם עמד בפני החשש כי בגלל חתימתו על מאזני ותש־קיפי החברה המזוייפים, הוא צפוי לתביעות פליליות בארצות־הברית, בה לא ממהרים לקפוץ לדום כשמדובר בברונים.

במצב זה באה לו ההצלה מכיוון בלתי־צפוי לגמרי. עדותו של מיכאל צור במיש־טרה, לגבי גיוס הכסף מן הגרמנים, קבעה כי הוא הוציא מהם את הכסף במירמה. כך, למשל, ביום 20 במארס הסביר כמה פעמים כי קיבל מיליון ורבע דולר מן ה־גרמנים בטענות־שווא, כאשר רימה אותם.

והנה, כאשר הוגש כתב־האי־שום לבית־המישפט, הוא קבע כי צור קיבל את הכסף כשוחד מן ה־גרמנים, ולא כפי שצור מסר בע־דותו ב־20 במארס כי הוציא אותו במירמה.

לשינוי זה משמעות עצומה.

ראשית, מבחינת צור עצמו ופרקליטיו, העונש במיקרה של שוחד קטן יותר מאשר בגניבה. מבחינת החברה לישראל, אם צור רימה את הגרמנים, הרי הגרמנים יכולים לתבוע את כספם חזרה מן החברה לישראל. אולם אם היה זה שוחד, אין להם זכות על הכסף. לתביעה לא היתה ברירה בניסוח כזה, שכן גניבה מגרמנים בגרמניה אינה עבירה בישראל, ורק על שוחד ניתן לתבוע את צור.

לגבי הברון רוטשילד היה כתב־האישום הצלה גדולה. הוא השליך צל ענק על יריביו הבולטים בחברה לישראל, העמידם במקום שהוא היה קודם — צפויים לתבי־עות בגרמניה על מתן שוחד והונאת המש־קיעים שלהם. הדבר גם נתן לברון מייד אפשרות לתבוע את פיטוריהם מניהול ה־חברה, תוך השתלטות על 52 מיליון הדולר שהשקיעו בה.

התקפת נגד

הגרמנים החליטו לצאת להתקפת־נגד גדולה. הם הגיעו ארצה לכמה ימים סוערים, בהם רתחו החדרים במלון הילטון בתל־אביב. הם הלכו למישטרה, ומסרו מרצונם עדות ארוכה, בצירוף מיס־מכים שיש בהם להעיד כי לא שילמו כל שוחד, ונתנו את הכסף לצור באמונה כי הדבר דרוש בעמלות לגיוס ההלוואות.

אחריכך הודיעו לפרקליטות כי אם לא ישנו את כתב־האישום ו־ימחקו ממנו את סעיפי האישום שהם בשוחד, ינקטו בצעדים מישפטיים.

שכן, איש מן הגרמנים אינו מוזמן ל־הופיע כעד במשפט, כך שלא תינתן להם כל אפשרות להגן על שמם. בעוד שחוק ועדות־החקירות מחייב את המדינה ל־אפשר לכל מי ששמו עלול להינזק כתו־צאה מעדויות להגן על עצמו, הרי כאן הגישה הפרקליטות נגד צור כתב־אישום שהפליל קשות את הגרמנים, מבלי שתינתן להם כל אפשרות להתגנד לכך במישפט!

אם לא תשנה הפרקליטות את כתב־האישום, צפויה מצד הגרמנים תביעה נגד החברה לישראל להחזרת הכסף, בנימוק כי הוא ניתן תוך הונאה ולא תוך שוחד. ה־גרמנים שוקלים גם פנייה לפסק־דין הצ־הרתי, כי הכסף ניתן לא כשוחד. לשם כך נשכרו שניים מטובי עורכי־הדין במדינה, יהושע רוטנשטרייך ויצחק מורייך, השוק־דים עם נציג הגרמנים, אליהו צוק, על המהלכים המישפטיים.

באירופה וארצות־הברית מתכוננים הגר־מנים לצאת להתקפה נגד הברון בכל האמ־צעים. הם לא ניחנו לו להרוס את החברה לישראל ואותם.

בינתיים, כשקט, קונים גופים שונים מניות של „החברה לישר־אל". בחודש האחרון קנו מניות קבוצת סם רוטברג, אחרון רובינ־שטיין, קבוצה אחרת של גרמנים בראשות מנדרמן. סך־הכל קנו מנ־יות ב־5 מיליון דולר בשער הנמוך של 68־69 נקודות.

אילו רצה רוטשילד להגדיל את השפעתו בחברה בדרך המקובלת, יכול היה לקנות עכשיו מניות בזול, אבל הוא אינו עושה זאת. ייתכן כי כל חפצו הוא למכור את חלקו בחברה כדי לנתק עצמו מהסתבכו־יות. אם כן, הוא יקבל הצעות לקניית חלקו.

אולם נראה כי צודקת גירסת ה־טוענים כי הברון החליט לחסל את הגרמנים עדיידי חיסול „החברה לישראל", בחינת „תמות נפשי עם פלישתים." העובדה כי מדינת יש־ראל תינזק ללא־תקנה עדיידי כך, אינה מרשימה אותו.

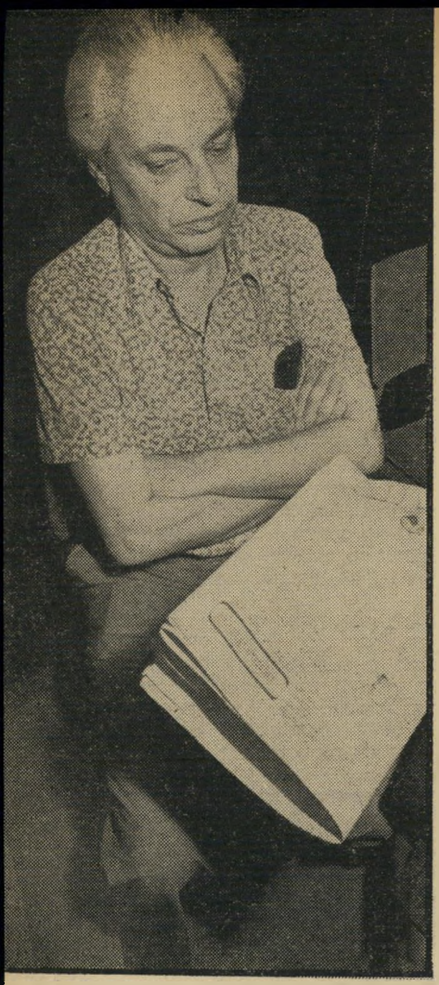

צור מיכאל צור, הנאשם במישפט השוחד והגניבה המסעיר את המדינה, כפי שהוא נראה כיום. צור נשבר הרבה לפני מעצרו, עת התברר לו המצב.

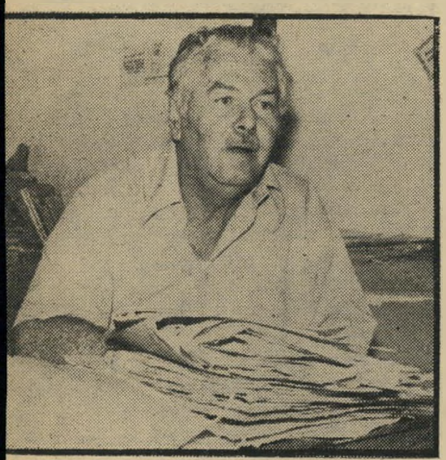

התובע סגן פרקליט מחוז תל־אביב עוזי שרטר, ייצג את המדינה במישפט נגד צור. שרטר לא מוכן לשום ויתור שהוא בגילגון האישום.

הפרקליט עורך הדין ארוין שימרון, לשעבר פרקליט המדינה, מגן על מיכאל צור.